

Toonkunstkoor Wageningen

1946 **70 jaar** 2016

Orkest Ars Musica

o.l.v. Patrick van der Linden

Bach in de middeleeuwen concert voor jongeren

23 april 2016

Grote Kerk Wageningen
Markt, 10

KAPSALON
HOKSBERGEN

Bevrijdingsstraat 20 - Wageningen - 0317-414303
www.Kapsalon-Hoksbergen.nl

van de Wetering
tweewielers bv.

Harnjesweg 86
6706 AV Wageningen
Telefoon 0317 - 412902
Werkplaats tel. 0317 - 453615
Fax 0317 - 421878

Programma Toonkunstkoor Wageningen

onder algehele leiding van dirigent

Patrick van der Linden

Hohe Messe: Kyrie, Crucifixus, Dona Nobis Pacem

Cantate BWV 12, deel 1 en 2

Sinfonia BWV 156

Cantate BWV 29, deel 2

BWV 1060, deel 1

Aria BWV 1068

Intermezzo

Orkest:	Ars Musica Orkest
Orgel:	Elly Meijer-Klein
Viool:	Judith Verona Martin
Hobo:	Inge Ariese

ZINGEN BIJ TOONKUNSTKOOR WAGENINGEN?

Houdt u van zingen, en wilt u dat met elkaar doen maar ook thuis een uurtje studeren? Dan is Toonkunstkoor Wageningen het ideale koor voor u! Toonkunstkoor Wageningen is een vereniging waarbij het maken van muziek voorop staat, en een plezierige sfeer niet uit het oog wordt verloren. Er is veel aandacht voor stemvorming. Elke repetitie begint daarmee onder leiding van de dirigent.

Repetities

Dinsdagavond van 20.00 - 22.15 uur in de Arboretumkerk aan de August Faliseweg, hoek Arboretumlaan in Wageningen.

Algemene informatie vindt u op onze website

<http://tkwageningen.nl>.

U kunt ook een email sturen naar: **secretaris.tkw@gmail.com**.

Wij zoeken bassen en tenoren; doe met ons mee

Op 12 november zingen wij de Hohe Messe van Bach

Vriend worden van Toonkunstkoor Wageningen?

Een goed idee!

U kunt Vriend worden van de Stichting Vrienden van Toonkunst.

De Stichting Vrienden van Toonkunst is ruim 68 jaar geleden opgericht met als doel het Toonkunstkoor Wageningen financieel te steunen. Deze ondersteuning richt zich op het verbeteren van de zangkwaliteit van de koorleden en in relatie daarmee op een hoog kwaliteitsniveau van de jaarlijkse concerten. Deze steun is in de huidige tijd hard nodig omdat subsidies steeds meer wegvallen. Dankzij de Vrienden heeft Toonkunstkoor Wageningen jarenlang grote koorwerken kunnen uitvoeren met begeleiding van professionele orkesten en solisten. U kunt al Vriend worden en het Toonkunstkoor steunen vanaf € 25 per jaar. Indien u meer dan € 100 per jaar betaalt, heeft u tevens recht op één of meer vrijkaarten voor onze concerten. U kunt contact opnemen met:

**Angélique de Vries, angelique@wenedevries.nl,
tel. 0317-417767.**

De Stichting dankt de volgende personen en bedrijven:

Bennekomse Apotheek
Hoogstede Holding BV
De Kroon Beheer BV
Notariskantoor v. Putten v. Apeldoorn
Wijnveen Holding BV
De heer J.A. (Hans) Zomer, bariton
En alle Speciale Vrienden en Vrienden van Toonkunst

Apotheek Van Weringh
Koen Blokker Consultancy BV
Larikshoeve BV
REmagine BV
De Sévaux BV

Het Bestuur van Toonkunst Wageningen bedankt de volgende adverteerders en sponsoren:

Prins Bernhard Cultuurfonds
VSB Fonds
Gemeente Wageningen
Gon Ferdinandus, haptotherapie, Wageningen
Groothuis, De Fysiotherapeut, Wageningen
Loes Hoksbergen kapsalon, Wageningen
Bril 29, Wageningen
Van de Wetering, Wageningen
Bakkerij van Voorthuizen, Wageningen
De Vlaamsche Reus, Wageningen
Food of Cultures, Wageningen
Thais restaurant, Hoogstraat 9, Wageningen

Comité van aanbeveling:

Dhr. drs. G. Engels, Voormalig voorzitter College van Bestuur Regionale Scholen-gemeenschap Pantarijn, Ochten
Dhr. C. Mobach, Oud muziekleraar Pantarijn, Wageningen
Mw. L. Tammeling, zangpedagoge, dirigent en koorcoach, Arnhem

Restaurant My Asia & Ahaal Wageningen
Hoogstraat 9, 6701 BJ Wageningen

Patrick van der Linden – dirigent

Patrick van der Linden studeerde de hoofdvakken koordirectie en theorie der muziek aan het Rotterdams conservatorium en de Hogeschool IDE en behaalde zijn diploma's met onderscheiding. Verder studeerde hij orkestdirectie bij Jan Stulen en Jurjen Hempel en volgde zomercursussen en masterclasses bij vooraanstaande koordirigenten. Patrick van der Linden is oprichter (2008) en artistiek leider van stichting Ars Musica. Hij is chef-dirigent van het Ars Musica Orkest en Kamerkoor Ars Musica. Naast zijn werk binnen Stichting Ars Musica dirigeert hij een tweetal op hoog niveau presterende amateur-kamerkooren: Vocaal Ensemble Canticum Amicorum, en het Zeeuws Vocaal Ensemble.

Daarnaast is hij dirigent van de oratoriumkoren Merwe's Oratorium Vereniging en Toonkunst Wageningen en dirigent van Symfonieorkest Sjosjanim. Onder zijn leiding hebben deze ensembles een enorme groei doorgemaakt, waardoor op hoog niveau het grote klassieke werk als Bach's Passionen, de Eroica van Beethoven, maar ook veeleisend hedendaags(er) repertoire van componisten als Britten, Poulenc, Martin, Pärt, Vasks, Jurriaan Andriessen, etc., wordt uitgevoerd. De concertprogramma's van Patrick van der Linden kenmerken zich door een grote samenhang, verrassende verbanden en een breed spectrum aan muziekstijlen. Naast zijn voorliefde voor Bach, Beethoven en Brahms heeft hij veel aandacht voor muziek uit de 20e en 21e eeuw. Premières voert hij uit van o.a. Daan Manneke, de Poolse componist Grzegorz Miskiewicz en de jonge Nederlandse componist Geerten Liefthing. Hoogwaardige uitvoeringen van onder andere Bach's Hohe Messe en Le Roi David van Arthur Honegger werden unaniem geprezen bij pers en publiek. Patrick van der Linden is docent op het Rotterdams Conservatorium. Hij heeft een eigen directie lespraktijk en is een graag geziene coach bij directie cursussen. Als dirigent en muziektheoreticus geeft hij regelmatig concertinleidingen. www.patrickvanderlinden.com

Ars Musica Orkest

Het Ars Musica Orkest (AMO) is een jong, enthousiast en flexibel orkest. Tijdens uitvoeringen weet het orkest onder leiding van de inspirerende dirigent Patrick van der Linden het publiek te betrekken bij de muzikale beleving.

Artistieke Visie -

Onder de vlag van Stichting Ars Musica programmeert het orkest programma's die verbanden maken tussen oude genies als Bach en Beethoven en nieuwe tijdperken. Deze samenhang kenmerkt

de programmering die Ars Musica voorstaat. Een tweede belangrijk speerpunt op artistiek vlak is educatie aan kinderen en volwassenen. Voor het orkest worden dan ook voorstellingen geschreven ten behoeve van muziekonderwijs aan basisscholen en middelbare scholen.

Persoonlijk en intiem - Het Ars Musica Orkest onderscheidt zich door een actieve en energieke manier van musiceren en een open, toegewijde manier van werken. Het orkest creëert tijdens de concerten een intieme sfeer, waardoor het publiek zich persoonlijk betrokken voelt bij het orkest.

Koorbegeleidingen - Vanaf de oprichting in 2010 heeft het orkest zich tevens toegelegd op het begeleiden van koren en solisten. Het ensemble werkte mee aan prachtige concerten op hoog niveau. De bezetting varieert van enkele musici tot een groot symfonieorkest.

Bereik - Het AMO geeft concerten door geheel Nederland. In 2015 werkte het orkest mee aan de baanbrekende productie van het Requiem van Hans Lachmann in Limburg, opgenomen en uitgezonden door Radio 4. In hetzelfde jaar speelde het AMO in de openlucht tijdens het gloednieuwe Festival Natuurlijk Klassiek op het Landgoed Schovenhorst in Putten. Afgelopen maart heeft het orkest meegewerkt aan uitzendingen van de Matthäus Passion, uitgezonden door de Evangelische Omroep op NPO2. In het concert van 23 april spelen Judith Verona Martin en Inge Ariese de instrumentele solopartijen. www.stichtingarsmusica.nl.

Elly Meijer-Klein - organiste

Elly begon op negenjarige leeftijd met orgelspelen. Na 5 jaar prive-les vervolgde zij haar orgelstudie bij Dick Troost aan de Edese muziekschool. In 1978 werd haar muziekstudie voortgezet aan het Arnhemse Conservatorium. Zij studeerde hoofdvak Orgel bij Bert Matter, bijvak Clavecimbel bij Christopher Farr en tweede hoofdvak

Protestantse Kerkmuziek bij Wim Kloppenburg. Deze studies werden resp. in 1983 en 1984 met succes afgesloten.

Als continuo-organiste werkte zij mee aan de Mattheus- en

Johannespassion van Bach, tal van oratoria, cantate's e.d. Zij is

freelance verbonden aan het Nederlands Begeleidingsorkest: een ensemble dat tal van koren begeleidt door heel Nederland.

Ook maakt ze deel uit van de spelers van het Nieuw Bach Ensemble o.l.v. Krijn Koetsveld en Concerto Barocco o.l.v. Norbert Kunst.

Op orgel en harmonium speelde zij o.a. het Oratorio de Noël van St. Saens, de Petit Messe Sollenelle van Rossini en het Requiem van Fauré. Tevens is zij een veelgevraagd begeleidster (orgel en / of piano) van solisten en diverse koren.

Naast haar concertpraktijk is zij werkzaam als dirigente van het Torenkamerkoor uit Wageningen, pianodocente, cantor-organiste van de Oude Kerk te Bennekom, organiste in de Gereformeerde Kerk te Bennekom en koorrepetitor van de oratoriumvereniging Euphonia te Rhenen.

Samen met haar man, Dick Meijer, is zij initiatiefneemster van en als dirigente / organiste / claveciniste werkzaam bij het Alexanderconsort. Dit consort bestaat uit een semi-beroepskoor en een professioneel barokorkest, dat twee maal per jaar cantateconcerten op zaterdagmiddag in de Oude- of St. Alexanderkerk in Bennekom verzorgt.

Het beste voor uw muzikale ogen

BRIL
NEGENENTWINTIG

optometristen O.V.N. • contactanspecialisten A.N.V.C. • Hoogstraat 29 • Wageningen • www.bril29.nl

PROGRAMMA

-Parodie: Cantate no 12 versus Hohe Messe Crucifixus

Cantate BWV no 12

Weinen, Klagen, Sorgen, Zagen, Angst und Not sind der Christen Tränen brot Wenen, klagen, bezorgd zijn, vrezten, angst en nood zijn het tranenbrood van de christenen

De cantate is geschreven voor zondag Jubilate, de derde zondag na Pasen, en werd voor het eerst opgevoerd op 22 april 1714. Hiermee is deze cantate één van de vroegere cantates van Bach, geschreven toen hij organist in Weimar was (de meeste cantates die bewaard zijn gebleven schreef Bach ongeveer tien jaar later in Leipzig). In 1724 paste Bach de cantate aan voor de uitvoering op 30 april. Deze cantate behoort tot de eerste cantatejaargang. Op zondag Jubilate worden in de kerken traditioneel de bijbeldelen Johannes 16, vers 16-23 en I Petrus 2, vers 11-20 gelezen. De tekst uit het Evangelie volgens Johannes gaat over het verdriet dat de volgelingen van Jezus moeten lijden voordat zij herenigd worden met Jezus. (Wikipedia)

Hohe Messe, Crucifixus

*Crucifixus, etiam pro nobis, sub Pontio Pilato, passus et sepultus est
Die voor ons onder Pontius Pilatus gekruisigd is, geleden heeft en begraven is*

In het centrum van het CREDO staat de kruisiging, een zware lijdensweg: een passacaglia op een 13 maal herhaalde klagende basmelodie. Tijdens de laatste "et sepultus est" zwijgen de instrumentalisten en eindigt het stuk toch nog in G-groot, als anticipatie op de verrijzenis. (Eduard van Hengel)

-Sinfonia als voorspel voor een cantate

BWV 156 Voor hobo en strijkers

In plaats van met een openingskoor begint de korte cantate 156 met een instrumentale Sinfonia waarvan u de fraaie hobomelodie zou kunnen herkennen als het langzame middendeel van het clavecimbelconcert in f-klein (BWV 1056) (Wikipedia)

-Parodie: Cantate no 29 versus Hohe Messe, Dona Nobis Pacem

Cantate BWV 29

*Wir danken dir, Gott, wir danken dir und verkündigen deine Wunder
Wij danken U God en verkondigen Uw wonderen*

De cantate werd gecomponeerd ter gelegenheid van de verkiezing van een nieuwe gemeenteraad in Leipzig en werd op 27 augustus of 29 augustus 1731 uitgevoerd. Het schrijven en uitvoeren van cantates ter gelegenheid van de installatie van een nieuwe gemeenteraad, behoorde tot de verantwoordelijkheden van Bach en hij heeft dan ook meerdere cantates geschreven voor deze gelegenheden. Ondanks de wereldlijke aanleiding was het gebruikelijk een religieuze cantate uit te voeren, vandaar dat deze cantate is ingedeeld bij de religieuze cantates en niet bij de wereldlijke. De tekst van dit openingskoor is afkomstig uit psalm 75 (Wikipedia)

Hohe Messe, Dona nobis pacem

Dona nobis pacem

Breng ons vrede

Het slotkoor van de Hohe Messe is een exacte herhaling van de muziek van het *Gratias agimus tibi*. Het *Dona nobis pacem* is geen uitbundige lofzang maar een gebed om vrede dat door de luister van trompetten en pauken majesteitelijk besluit. (Daan Admiraal)

-Bach in concert

BWV 1060, deel 1, allegro

Concert voor hobo en viool (Inge Ariese en Judith Verona Martin)
Waarschijnlijk is het origineel van dit concert, dat rond 1730 werd geschreven, een concert voor twee melodie-instrumenten. Aangezien de schrijfwijze voor het ene solo-instrument wezenlijk anders is dan die voor het tweede, gaat het hier mogelijk om viool en hobo. Dit concert is ons overgeleverd als dubbelconcert voor twee klavecimbels. (Wikipedia)

-Fuga: Hohe Messe, Kyrie

Kyrie eleison

Heer, ontferm U

Na een monumentale entree van vier maten, introduceren de houtblazers een thema dat het koor, vanuit de tenor tot een vijfstemmige, barokke fuga uitwerkt: een plechtige, steeds hoger reikende smeekbede. Als alle stemmen het thema hebben gezongen hervatten de instrumenten hun inleiding, maar nu met 'koor-begeleiding'. (Eduard van Hengel)

-Bach ontspant

BWV 1068, aria

BWV 1068 is een orkestsuite, oftewel veelal een dans. De ouvertures of orkestsuites (BWV 1066-1069) van Johann Sebastian Bach behoren tot het relatief bescheiden oeuvre van Bach voor orkest, al dan niet met solo-instrument. Bach schreef vier orkestsuites, met voor elke suite een andere instrumentale bezetting met basso continuo. De suites volgen de populaire suitevorm uit het tweede kwart van de 18e eeuw, openend met een ouverture en gevolgd door wat toen werd aangeduid als galanterieën: dansen en andere muzikale vormen. (Wikipedia)

-Fuga

Hohe Messe

Kyrie eleison

Heer, ontferm U

Voor het 'tweede KYRIE', de aanroep van de derde persoon der Drieëenheid, de Heilige Geest, kiest Bach het meest vergeestelijkste, intellectuele genre muziek: een a-capella fuga, naar Bachs opvatting in 1733. Soberder dan de eerste fuga, instrumenten verdubbelen slechts de koorstemmen. (Eduard van Hengel)

